

हवामान आधारीत कृषि सल्ला
ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ए.एम.एफ.यु., इगतपुरी,
विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

दूरध्वनी : ०२५५३ २४४०३२

ईमेल: igatpuri.amfu@gmail.com

०५) हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि.१६.०४.२०२४

जिल्हा : नाशिक

मागील आठवड्यातील हवामान (०६/०४/२०२४ ते १२/०४/२०२४)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामान अंदाज (१७/०४/२०२४ ते २१/०४/२०२४)				
१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	दिनांक	१७	१८	१९	२०	२१
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)	६	०	०	२	३
३६.५	३६.५	३७.०	३६.०	३६.०	३७.०	३८.३	कमाल तापमान (अं.से.)	४१	४१	४०	४०	३९
१६.७	१९.५	१९.०	१५.५	१६.०	१९.०	२२.५	किमान तापमान (अं.से.)	२७	२७	२४	२४	२३
निरभ्र	ढगाळ	ढगाळ	अ:ढगाळ	अ:ढगाळ	निरभ्र	अ:ढगाळ	ढग स्थिती (आकाश)	अ:ढगाळ	अ:ढगाळ	अ:ढगाळ	अ:ढगाळ	ढगाळ
५४	६३	६९	६४	६७	५७	५७	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	४०	५०	५२	५२	६१
१८	३१	२६	१७	१७	२९	३०	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	२३	२१	२४	२३	२४
२.९	३.३	२.९	३.४	३.७	४.३	५.९	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	१२	१४	१६	१५	१६

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश		पुढील पाच दिवसांचा अंदाज लक्षात घेता दि. १७ व २० एप्रिल २०२४ रोजी हलक्या पावसाची शक्यता आहे तसेच उर्वरित दिवस हवामान उष्ण राहण्याची शक्यता आहे. आकाश पुढील पाच दिवस अंशतः ढगाळ ते ढगाळ राहील. तसेच कमाल तापमान ३९-४१ डिग्री सें. व किमान तापमान २३-२७ डिग्री सें. दरम्यान राहण्याची शक्यता आहे तसेच वा-याचा वेग १२-१६ कि.मी/तास या दरम्यान राहण्याची शक्यता आहे.
इशारा:		हवामानाचा अंदाज आणि चेतावणी लक्षात घेता नाशिक जिल्ह्यातील काही भागात दि. १६ एप्रिल २०२४ रोजी विजांच्या कडकडाटासह सोसाट्याचा वारा वेग ३०-४० प्रति तास तसेच उष्ण रात्र परिस्थिच्या अनुषंगाने कृषी क्षेत्रावर पडणाऱ्या प्रभावा आधारित अंदाज (१६.०४.२०२४ रोजी आर एम सी मुंबईद्वारे जारी केलेल्या जिल्हास्तरीय अंदाज आणि चेतावणीवर आधारित).
सामान्य सल्ला		हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामानाचा पूर्वानुमानाकरीता मेघदुत व मेघगर्जनेसह पाऊस साठी दामिनी मोबाईल ॲपचा उपयोग करावा. पावसाचा अंदाज लक्षात घेता शेतकऱ्यांनी मळणी केलेल्या रबी पिकांना सुरक्षित जागेवर किंवा प्लास्टिक/ ताडपत्रीने झाकून ठेवावे. विजांच्या कडकडाटासह हलक्या पाऊस पासून मळणी केलेले पिके, पशुधन, कुक्कुट पक्षी आणि स्वतःचे संरक्षण करा.(मेघदुत व दामिनी मोबाईल ॲपचा उपयोग करावा.) उन्हाळी भाजीपाला पिकारील मावा, फुलकिडे तसेच तुडतुडे यांच्या नियंत्रणासाठी इमिडाक्लोप्रिड १७.८% एस एल ५ मिली किंवा फिप्रोनिल ५ % एस.सी ३५ मिली १० लिटर पाण्यातून फवारवे. मिरची व वांगी पिकास खुरपणी करून नत्र खताचा हफता द्यावा. उन्हाळी भेंडी पिकाची तोडणी एक दिवस आड करावी. गवार पिकाची काढणी करावी. वेलवर्गीय भाजीपाल्याची काढणी वेळेवर करावी.
संदेश		दि. १७ व २० एप्रिल २०२४ रोजी हलक्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता शेतकऱ्यांनी कापणी केलेल्या पिकांना सुरक्षित जागेवर किंवा प्लास्टिक/ ताडपत्रीने झाकून ठेवावे.
उन्हाळी बाजरी	फुलोरा ते दाणे भरण्याची अवस्था अवस्था	फुलोरा ते दाणे भरण्याच्या अवस्थेत असलेल्या बाजरी पिकाला पाण्याची तिसरी पाळी द्यावी. बाजरी पिकावरील सोसे/हिंणे (ब्लिस्टर बिटल) या किडीच्या नियंत्रणासाठी वारा शांत असताना इमिडाक्लोप्रिड १७.८ एसएल @ ३ मिली प्रति + सल्फर ८० डब्लूपी @ २५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. (पावसाचा अंदाज घेऊनच किंवा स्वच्छ हवामान दरम्यानच सदरील कामे करावीत)

हवामान आधारीत कृषि सल्ला ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ए.एम.एफ.यु., इगतपुरी, विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

दूरध्वनी : ०२५५३ २४४०३२

ईमेल: igatpuri.amfu@gmail.com

उन्हाळी भुईमुग	फुलोरा अवस्था	उन्हाळी भुईमुग पिकात आ-या व शेंगांची संख्या वाढवण्यासाठी फुलोरा अवस्थेत रिकामा ड्रम फिरवावा. उन्हाळी भुईमुग पिकात आ-या व शेंगांची संख्या वाढवण्यासाठी नियमित पाणी द्यावे. उभ्या पिकांतील सूक्ष्म अन्नद्रव्यांची कमतरता भरून काढण्यासाठी ०.५ टक्के लोह व ०.२ टक्के झिंक सल्फेट या मिश्रणाची पेरणीनंतर ३०, ५० व ७० दिवसांनी फवारणी करावी. (पावसाचा अंदाज घेऊनच किंवा स्वच्छ हवामान दरम्यानच सदरील कामे करावीत)
रबी गहू	कापणी	मळणी केलेल्या गहू पिकाचे पावसापासून संरक्षण करावे. धान्य कडक उन्हात वाळवून साठवणूक करावी. साठवणुकीच्या वेळी औषध वापरावे. गव्हाची मळणी यंत्राच्या साह्याने करावी. मळणी करताना गव्हाचे दाणे फुटणार नाहीत याची काळजी घ्यावी. अलीकडे पीक कापणी, मळणी आणि धान्य पोत्यात भरण्याचे काम एकाच वेळी कम्बाइन हार्वेस्टरच्या सहाय्याने केले जाते. त्यामुळे वेगाने काम होते. (पावसाचा अंदाज घेऊनच किंवा स्वच्छ हवामान दरम्यानच सदरील कामे करावीत)
खरीप नाचणी	पूर्व मशागत	शेतीची नांगरट करणे, कुळवणी करणे, शेतातील धसकटे वेचणे. (पावसाचा अंदाज घेऊनच किंवा स्वच्छ हवामान दरम्यानच सदरील कामे करावीत)
द्राक्षे	खरड छाटणी	पावसाचा अंदाज लक्षात घेता द्राक्ष बागेतील जमिनीवर पडलेला काडीकचरा, पालापाचोळा व खराब / सडलेली फळे गोळाकरून नष्ट करून बागेला स्वच्छ ठेवावे. कापणी केलेल्या द्राक्ष बागेतील झाडांची एप्रिल छाटणी सुरु करावे आणि छाटणी नंतर १ टक्के B. M. (बोर्डोमिश्रण) ची फवारणी करावी.
डाळिंब		पावसाचा अंदाज लक्षात घेता डाळिंब बागेतील जमिनीवर पडलेला काडीकचरा, पालापाचोळा व खराब / सडलेली फळे गोळाकरून नष्ट करून बागेला स्वच्छ ठेवावे. फळ पोखरणान्या अळीचे नियंत्रणासाठी ५ % निंबोळी अर्काची फवारणी करावी. विश्रांती अवस्थेतील बाग छाटलेल्या फांद्यांना, खोडांवर बोर्डो पेस्ट लावावी. त्यानंतर १% बोर्डो मिश्रणाची फवारणी करावी. विश्रांती अवस्थेत खत व्यवस्थापन केले नसल्यास खतांचा डोस देऊन घ्यावा. शिफारशीप्रमाणे विश्रांती अवस्थेतील एकात्मिक रोग-कीड व्यवस्थापन करावे. उष्ण हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता पाणी व्यवस्थापनाकडे लक्ष द्यावे. तेल्या रोगाचा प्रादुर्भाव टाळण्यासाठी हंगामी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना कराव्यात.
आंबा	काढणी	पावसाचा अंदाज लक्षात घेता आंबा बागेतील जमिनीवर पडलेला काडीकचरा, पालापाचोळा व खराब / सडलेली फळे गोळाकरून नष्ट करून बागेला स्वच्छ ठेवावे. फळ काढणी काढणीस तयार असलेल्या (८० ते ८५ % पक्क) आंबा फळांची काढणी देठासह झेल्याच्या साह्याने सकाळी दहा वाजेपर्यंत किंवा संध्याकाळी चारनंतर करावी. उष्णतेमुळे फळांचे तापमान वाढून साक्याचे प्रमाण वाढू शकते. आंब्याची फळे काढल्यानंतर सावलीमध्ये ठेवावीत. फळकूज या काढणीपश्चात बुरशीजन्य रोगापासून फळांचे संरक्षण करण्यासाठी काढणीनंतर लगेच फळे पोटॅशियम मेटाबायसल्फाइट ०.०५ टक्का (०.५ ग्रॅम प्रति लिटर पाणी) प्रमाणे ५० अंश सेल्सिअस तापमानाच्या द्रावणात १० मिनिटे बुडवून काढावीत. नंतर ही फळे पिकविण्यासाठी ठेवावीत. कोरूगेटेड फायबर बॉक्समध्ये फळांचे पॅकिंग करावे. आंबा फळांची वाहतूक रात्रीच्या वेळेस करावी. फळे काढणीच्या किमान ८ दिवस आधी झाडावर कोणतीही फवारणी करू नये. आंबा फळाचा आकार वाढीसाठी ज्या भागामध्ये आंबा काढणासाठी १ महिना आवकाश आहे त्या ठिकाणी पोटॅशियम नायट्रेट २५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.
कांदा		कांदा लागवड केलेल्या क्षेत्रात पाणी साचले असल्यास त्वरित बाहेर काढणे गरजेचे आहे. पाणी साचणार नाही याची काळजी घ्यावी. त्याकरिता पाण्याचा निचरा होण्यासाठी योग्य पध्दतीने चर काढावेत कांदा काढणीनंतर शेतात वाळविताना ढीग न करता पहिला कांदा दूस-या कांद्याच्या पातीने झाकून जाईल असा एकसारखा पसरून ५ दिवस वाळवावा, त्यानंतर ३-५ सेमी कांद्याची मान ठेवून पात कापावी व २ आठवडे सावलीत वाळवावा.
टोमॅटो		टोमॅटोवरील विषाणूजन्य रोगाचा प्रसार फुलकिडे, पांढरी माशी या किडींमुळे होतो. या किडींच्या नियंत्रणासाठी प्रोफेनोफॉस किंवा डायमेटोएट १५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यामध्ये मिसळून आठवड्याच्या अंतराने फवारणी करावी. रोगग्रस्त झाडे उपटून नष्ट करावीत. (पावसाचा अंदाज घेऊनच किंवा स्वच्छ हवामान दरम्यानच सदरील कामे करावीत)

हवामान आधारीत कृषि सल्ला
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ए.एम.एफ.यु., इगतपुरी,
विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

दूरध्वनी : ०२५५३ २४४०३२

ईमेल: igatpuri.amfu@gmail.com

पशुधन	<p>जनावरांना चा-यांची कमतरता असल्यास गव्हाच्या काडावर तज्ञांच्या सल्ल्यानुसार युरीयाची प्रक्रिया करून जनावरांना खाऊ घालावे.</p> <p>विजांचा कडकडाटासह वादळ व पावसाचा अंदाज लक्षात घेता प्राण्यांना खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवा.</p> <p>विजांचा कडकडाटासह वादळ व पावसापासून पशुधन व कुक्कुट पक्ष्यांचे साठवलेले पशुखाद्य, चारा व कडबा याचे प्लास्टिक/ ताडपत्रीने झाकून संरक्षण करावे.</p> <p>उन्हाचा वाढता परिणाम रोखण्याकरीता जनावरांच्या गोठ्यात कुलर / स्पिंकलर लावावे किंवा शेडच्या चोहो बाजूनी पोते लावून त्यावर पाणी शिंपडावे जेणेकरून गोठ्यातील हवा थंड राहील.</p> <p>पशुधनासाठी स्वच्छ, ताजे व मुबलक पिण्याचे पाणी उपलब्ध करावे.</p> <p>उच्च तापमान लक्षात घेता, जनावरांना दुपारच्या वेळी सावलीत ठेवा आणि 11 ते 15 तासांच्या दरम्यान आहार देणे टाळा.</p>
शेळी	<p>उन्हाळ्यात शेळ्यांचे पाणी व्यवस्थापन : सर्वसाधारणतः शेळ्यांना पिण्याकरिता दररोज ५ ते ७ लिटर पाणी लागते. परंतु उन्हाळ्यात त्यांना १५ ते २० लिटर पाणी लागते. किंवा प्रति एक किलो शुष्क चान्यामागे ४ लिटर पाणी देणे आवश्यक आहे. बंदिस्त शेळीपालनात पिण्याचे मुबलक स्वच्छ ताजे पाणी २४ तास उपलब्ध करून द्यावे. पिण्याच्या पाण्याचे तापमान २० ते २४ अंश सेल्सीअस असावे. उन्हाळ्यात शेळ्यांना पिण्यासाठी माठ किंवा रांजणातील पाणी दिल्यास ते पाणी शेळ्या आवडीने पितात.</p> <p>शेळ्यांना बुळकांडी रोगप्रतिबंधक लस या महिन्यात (एप्रिलमध्ये) टोचून घ्यावी.</p>
कुक्कुटपालन	<p>कोंबड्यांना उष्माघातापासून वाचविण्यासाठी त्यांना चांगल्या प्रकारे आच्छादित भिंत व छताच्या शेडमध्ये ठेवावे. त्याचप्रमाणे शेडमध्ये हवा खेळती राहील अशा ठिकाणी व दिशेस शेडची बांधणी करावी. छताच्या पुढच्या बाजूला २४ इंच एवढ्या लांबीचे आच्छादन बसवावे. उन्हाळा सुरू होण्यापूर्वी छताची सफाई करावी व त्यास पांढऱ्या रंगाने रंगविणे फायदेशीर ठरते, तसेच छतावर वाळलेल्या गवताच्या पेंढ्या, भाताचा कोंडा टाकावा व त्यास ओले ठेवावे.</p>

स्त्रोत:

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
- २) मागील हवामान : ग्रामीण कृषि मौसम विभाग वेधशाळा विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

ठिकाण : विकृसंके, इगतपुरी

दिनांक : १६.०४.२०२४

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, एएमएफयु, इगतपुरी

तथा सहयोगी संशोधन संचालक,

वि.कृ.सं.के., इगतपुरी, जि. नाशिक